

ПРИСЛІВ'Я ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Лінгвістичний підхід до вивчення прислів'їв включає визначення місця цих одиниць у фразеологічному фонді мови і виявлення основних ознак прислів'я як фразеологічної одиниці. У сучасному мовознавстві існує кілька точок зору, згідно з якими прислів'я або включаються до складу фразеології, або залишаються за її межами. Виділяють три найбільш істотні точки зору на статус прислів'їв та їх місце у фразеології.

Прислів'я не є фразеологічною одиницею – «вузьке» трактування обсягу фразеології. Прислів'я є частиною фразеологічного фонду мови - «широке» трактування обсягу фразеології. До фразеології відноситься тільки певна частина прислів'їв з високою частотністю вживання [3].

Прихильники «вузького» трактування обсягу фразеології дотримуються думки, що прислів'я не є фразеологічною одиницею. Вони називають прислів'я «приказковими висловами. «Вузьке» розуміння було підтримано багатьма лінгвістами (Н.Н. Амосова, Ш. Баллі, А. В. Смирницький, М. М. Гухман, В. С. Торопцев, Л. В. Щерба, С. І. Ожегов, В. П. Фелицина та ін). До числа їх аргументів можна віднести наступні: в основі висловлювання, переданого прислів'ям, лежить судження, а в основі лексичного значення фразеологізму - те або інше поняття; для прислів'їв не обов'язково синтаксичне оточення, а фразеологізми це «вирвані» з тексту вирази; прислів'я семантично неподільні і мають смисл тільки в сукупності лексичних одиниць, їх складових [2].

Можна вважати встановленим той факт, що фразеологізм – це поняття, що включає не тільки стійкі поєднання слів, але й стійкі вислови – пропозиції – а значить, і прислів'я. Що ж стосується широкого розуміння фразеології, то воно ґрунтується на таких критеріях як відтворюваність і стійкість. Цієї точки зору дотримуються В. В. Виноградов, В. Л. Архангельський, І. В. Чернишова, Н.М. Шанський, А.Д. Райхштейн, М. М. Копиленко та інші лінгвісти. Так, Н.М. Шанський вважає, що основною властивістю фразеологічного обороту, який докорінно обмежує його від вільного сполучення слів, є відтворюваність. Оскільки прислів'я – це стійкі сполуки слів, які не створюються в процесі мовлення, а відтворюються комунікантами з пам'яті як цілі готові одиниці, то їх слід відносити до області фразеології [1].

На основі всього вище сказаного, на нашу думку, прислів'я все-таки можна вважати фразеологізмом. Підтвердженням цього може бути визначення у Великій Радянської Енциклопедії, де сказано, що фразеологізм - це фразеологічна одиниця, ідіома, стійке поєднання слів, яке характеризується постійним лексичним складом, граматичною будовою і відомим носієм даної мови значенням.

У старі часи наш народ усно висловлював свою творчість, використовуючи для цього всілякі прислів'я та приказки. Кожне прислів'я чи приказка являє собою дуже яскраве висловлювання, і такі прислів'я часто дуже коротенькі і завдяки цьому багато хто їх легко запам'ятовує.

Народних прислів'їв існує велика кількість, проте багато з них вже були забуті на сьогоднішній день. У прислів'ях часто відбивається цінний досвід інших людей, які хочуть передати свою мудрість іншим саме таким способом. У приказках можна також зустріти багато чого з життя людини. Але для того, щоб знайти найбільш крилаті вирази, потрібно відправитися в минуле.

До речі, найдавнішими прислів'ями вважаються, ті які були знайдені археологами в Єгипті. Ці прислів'я увійшли в життя багатьох людей, однак не всім людям вдалося зрозуміти, що за думки були викладені в кожному з них.

І тому у нас зараз дуже популярні старі прислів'я нашого народу, тому що вони найбільш зрозумілі для наших людей. У сучасних збірниках прислів'їв, можна знайти мудрі висловлювання різних філософів усіх часів. І в наші дні люди все ще не перестають вигадувати нові більш сучасні прислів'я.

Джерела виникнення прислів'їв і приказок найрізноманітніші. Щоб стати прислів'ям, висловлювання повинно бути сприйнято і засвоєно простими людьми. При цьому першоджерело висловлювання часто забувається. Тому правильніше буде сказати, що прислів'я і приказки мають народне походження.

З іншого боку, так само очевидно, що багато прислів'їв були створені цілком певними розумними людьми. Якщо це траплялося з розумними людьми в усному варіанті, то, звичайно, не залишалось ніяких показань записів, але якщо це відбувалося з людиною, яка мала звичку записувати свої думки, то в деяких випадках можна дошукатися до першоджерела прислів'я. Наприклад, золота думка "The wish is father to the thought", яка вперше була висловлена Юлієм Цезарем, або ж висловлювання "A soft answer turns away wrath", безсумнівно, запозичене у своїй завершній формі з Біблії.

Вживання прислів'їв досягло свого розквіту в часи Шекспіра, і ймовірно, що більшість з них, приписувані Шекспіру, існували і раніше, хоча і менш запам'ятовувалися в тій формі. Те ж і з Біблією. Мудрість її прислів'їв, напевно, не оригінальна і багато з цих прислів'їв були запозичені з інших мов. У

будь-якому випадку обидва джерела, і в народній і в літературній формі, виявляються злитими воедино. Приклади першоджерел прислів'їв приведено у додатку А.

Визначення прислів'я, дані представниками фольклористського підходу, дозволяють виділити такі її основні риси як народність, образність, стислість, повчальність. Прислів'я розглядаються як результат колективного досвіду, синтез колективного мислення, міфопоетичний елемент, архетип [4]. Враховуючи той фактор, що прислів'я є обов'язковим елементом народної творчості, можна виділити такі вимоги до його формування:

1) вираз загального на прикладі конкретного (don't count your chickens until they are hatched - побутова ситуація використовується для позначення загального положення: про результати можна судити тільки тоді, коли справу вже закінчено).

2) милозвучність (Haste makes waste).

3) Стислість і односкладовість сполучень (Ill gotten, ill spent).

4) Конкретизація й уособлення абстрактних понять (A clean hand wants no washing).

До числа особливостей прислів'їв, які дозволяють їх включати у фразеологічний фонд мови, можна віднести: по-перше, сталість лексичного складу; по-друге, наявність прямого і переносного плану змісту; по-третє, відтворення в мовленні у вигляді готових кліше [3]. Іншими словами, це стійкість, відтворюваність та ідіоматичність. Однак деякі автори, наприклад В. Л. Архангельський, все ж ставлять під сумнів можливість віднесення до фразеології всіх прислів'їв без винятку, і виділяють так званий «частотний корпус прислів'їв». При цьому до фразеології, на їхню думку, слід відносити тільки ті прислів'я, які володіють високою частотністю в різних сферах комунікації (за термінологією В. Л. Архангельського, «загальноновживані» прислів'я) [1].

В.Л. Архангельський вказує, що будь-яке прислів'я завжди може отримати активне вживання в мовному стандарті, іншими словами, стати частотним. Багато в чому це відбувається і завдяки засобам масової інформації, які вводять його в обіг. Звідси випливає, що корпус частотних прислів'їв дуже рухливий. Ті прислів'я, які практично не були у вжитку 40-50 років тому, сьогодні можуть отримати злегка змінене або зовсім нове значення і стати загальноновживаними. І, навпаки, одиниці, які ще 20 років тому були вживаними як у письмовій, так і в усному мовленні, в сучасних умовах можуть вийти з ужитку як застарілі [5].

Література

1. Васильева Л.А. Краткость – душа остроумия. Английские пословицы, поговорки и крылатые выражения. М. : Высшая школа, 2004. 68с.
2. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). М. : Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
3. Дубровин М.И. Английские и русские пословицы и поговорки в иллюстрациях. 2-е издание. М. : Просвещение, 1995. 350 с.
4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): М.: Высшая школа, 1990. 253 с.
5. Медведева Л. М. Английская грамматика в пословицах, поговорках, идиомах и изречениях. К. : КНУ, 1990. 240 с.

УДК 811.111'255(043.2)

Романюк С.Г.

старший викладач кафедри теорії та практики перекладу

СТИЛИСТИЧЕСКАЯ ИНВЕРСИЯ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

В английском языке у каждого члена предложения, как известно, есть обычное место, определяемое способом его синтаксического выражения, связями с другими словами и типом предложения. Нарушение обычного порядка следования членов предложения, в результате которого какой-нибудь элемент оказывается выделенным и получает специальные коннотации эмоциональности или экспрессивности называется инверсией. Инверсия определяется положением синтаксически связанных между собой членов предложения относительно друг друга.

Рассмотрим некоторые типичные случаи стилистической инверсии.

1. Предикатив, выраженный существительным или прилагательным, может предшествовать подлежащему и связочному глаголу: Beautiful those donkeys were!. Этот тип инверсии особенно характерен для разговорной речи, где он часто сочетается с эллипсом, расчлененным вопросом и другими типичными для разговорной речи особенностями: Artful- wasn't it?

Средством выделения знаменательного глагола-сказуемого служит также постановка его перед подлежащим, за которым следует вспомогательный или модальный глагол: Got must.